

B2GREEN

Ενέργεια 2024-25: Προκλήσεις, Ευκαιρίες & Προοπτικές

Συμμετοχή του κ. Παναγιώτη Λαδακάκου, προέδρου ΕΛΕΤΑΕΝ, στο αφιέρωμα του B2Green

Οι πρώτοι μήνες του 2024, δείχνουν ότι θα είναι μια έντονη χρονιά για τον ενεργειακό κλάδο. Από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο του 2022, που επέτεινε την ενεργειακή κρίση και έπειτα, επικρατεί παγκόσμιος αναβρασμός στον κλάδο της ενέργειας. Είναι γεγονός ότι η ενεργειακή κρίση λειτούργησε αφυπνιστικά για τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, θέτοντας υψηλά στην ατζέντα τους την ενεργειακή μετάβαση με την ακόλουθη στόχευση:

- Να καταστεί η Ευρώπη ενεργειακά ανεξάρτητη, στηριζόμενη στους δικούς της πόρους, απαλλαγμένη από γεωπολιτικά παιχνίδια που την εκθέτουν σε παρόμοιες κρίσεις στο μέλλον

- Να παρέχει φθηνή ενέργεια από ΑΠΕ με μακροχρόνια σταθερό κόστος, προσφέροντας ανακούφιση στους καταναλωτές και στις επιχειρήσεις
- Να πετύχει τους στόχους για κλιματική ουδετερότητα το 2050, μηδενίζοντας το ανθρακικό της αποτύπωμα και μπαίνοντας στην παγκόσμια πρωτοπορία στο πλανητικό πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής

Η Ελλάδα, ως μέλος της Ευρωπαϊκής οικογένειας έχει κάνει σημαντικά βήματα προς αυτή τη κατεύθυνση προωθώντας την πράσινη μετάβαση. Από το 2005, η χώρα μας έχει μειώσει την παραγωγή του λιγνίτη κατά 87%. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι, το 2023 η Ελλάδα κατάφερε να "πρασινίσει" το μείγμα της σε επίπεδο που ξεπέρασε για πρώτη φορά την ηλεκτροπαραγωγή από ορυκτά καύσιμα. Σύμφωνα με την Ετήσια Ανάλυση της Ελληνικής Ενεργειακής Αγοράς για το 2023 που πραγματοποίησε το IENE[1], η συμμετοχή των ΑΠΕ (μαζί με τα υδροηλεκτρικά) στην ηλεκτροπαραγωγή άγγιξε το 45% έναντι του 42% από ορυκτά καύσιμα. Το γεγονός αυτό, φάνταζε ουτοπικό κάποια χρόνια πριν.

Τα μέχρι σήμερα επιτεύγματα δεν πρέπει να λειτουργήσουν εφησυχαστικά. Βασικός πυλώνας για τον ενεργειακό μετασχηματισμό του ηλεκτρικού μας συστήματος, αποτελεί η αύξηση της συμμετοχής της πράσινης ενέργειας σε επίπεδο 80% μέχρι το 2030. Ο στόχος αυτός αποκτάει νόημα με την παράλληλη υποχρέωση της Ελλάδας να εξηλεκτρίσει και άλλους τομείς της οικονομίας της όπως οι μεταφορές, η βιομηχανία και η θέρμανση. Οι δράσεις αυτές έχουν μεγάλες προκλήσεις και πρέπει να υποστηριχθούν με σημαντικά κεφάλαια από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, χωρίς να επηρεαστεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας. Το τελικό κίνητρο πίσω από τέτοιες δράσεις θα είναι η δυνατότητα αξιοποίησης της φθηνής ενέργειας από τα εγχώρια αιολικά πάρκα και τις ΑΠΕ γενικότερα. Για τον λόγο αυτό, απαιτούνται συγκροτημένες και σταθερές πολιτικές που θα στοχεύουν σε τρεις πυλώνες:

1. **Επιτάχυνση έργων ΑΠΕ:** προκειμένου να καλύψουμε τις ανάγκες που θα αναφέρονται στο τελικό σχέδιο του ΕΣΕΚ, είναι σημαντικό να μην χάνεται πολύτιμος χρόνος σε ατέρμονες αδειοδοτικές διαδικασίες που καθυστερούν τα έργα. Η Ελλάδα πρέπει να εναρμονιστεί με το σχέδιο δράσης της E.E REPowerEU, που προωθεί την επιτάχυνση της αδειοδότησης αιολικών πάρκων. Είναι κρίσιμο επίσης, η χώρα να εκμεταλλευτεί το καλό momentum που υπάρχει στα θαλάσσια αιολικά πάρκα και να κρατήσει θερμό το ενδιαφέρον ξένων και Ελλήνων επενδυτών. Σε αυτή την εξίσωση, ειδικότερα όταν μιλάμε για τα θαλάσσια αιολικά πάρκα, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε την στόχευση της χώρας μας να γίνει σταδιακά εξαγωγός πράσινης ενέργειας και τον γεωστρατηγικό χαρακτήρα που έχει αυτή η πολιτική. Οι επενδύσεις σε αιολικά και γενικότερα στις ΑΠΕ, εκτός από οικονομική ανάπτυξη μπορούν να

προσφέρουν στην ασφάλεια και ειρήνη στην ευρύτερη περιοχή μας, κάτι που δεν είναι και τόσο δεδομένη την συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

2. **Διασυνδέσεις, μείγμα και αποθήκευση:** Προκειμένου να υλοποιηθούν τα παραπάνω είναι απαραίτητο να γίνουν σημαντικά έργα όχι μόνο στο εγχώριο ηλεκτρικό δίκτυο (που συνεχίζει να έχει σημαντικές ανάγκες εκσυγχρονισμού) αλλά και στις διεθνείς ηλεκτρικές διασυνδέσεις με βασική κατεύθυνση τον ευρωπαϊκό βορρά που βρίσκονται τα κέντρα κατανάλωσης. Κοιτάζοντας την άμεση «γειτονιά» μας, η Ελλάδα πλεονεκτεί έναντι των άλλων χωρών, διαθέτοντας πλούσιο αιολικό δυναμικό συγκριτικά το καλύτερο στα βαλκάνια και την ανατολική Μεσόγειο, ενώ όλες οι άλλες χώρες της γύρω περιοχής μας, έχουν εξίσου καλό με εμάς ηλιακό δυναμικό. Συνεπώς, μπορεί να φανεί εξαιρετικά χρήσιμος παραγωγός τις ώρες -εκτός μεσημεριού- που οι γειτονικές χώρες θα χρειάζονται ενέργεια και σε συγκριτικά υψηλές τιμές. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, απαιτείται ένα μείγμα τεχνολογιών ΑΠΕ με σημαντικά μεγαλύτερη αναλογία αιολικών σε σχέση με τα φωτοβολταϊκά και όσον το δυνατόν αξιοποίηση και των άλλων εναλλακτικών τεχνολογιών. Μόνο τότε θα απολαύσουν οι καταναλωτές και η οικονομία, το μέγιστο οικονομικό όφελος από την ενεργειακή μετάβαση, ενώ παράλληλα θα θωρακιστούν και οι ίδιες οι επενδύσεις στις ΑΠΕ από φαινόμενα που ήδη έχουν εμφανιστεί απειλητικά όπως είναι οι περικοπές πλεονάζουσας ενέργειας ΑΠΕ και οι μηδενικές/αρνητικές τιμές κατά τις μεσημεριανές ώρες. Σε όλα αυτά δεν πρέπει να αμεληθεί η ανάγκη να αναπτυχθούν το συντομότερο τα έργα αποθήκευσης, χωρίς όμως αχρείαστες υπερβολές που μπορεί να οδηγήσουν σε νέα αδιέξοδα. Ο ρόλος της αποθήκευσης είναι κρίσιμος αλλά είναι λανθασμένη η προσδοκία, ότι από μόνη της θα λύσει όλες τις προκλήσεις που δημιουργεί η μεγάλη διείσδυση ΑΠΕ.
3. **Ενδεδειγμένη ενημέρωση και συμμετοχή της κοινωνίας.** Τίποτα από τα εδώ περιγραφόμενα δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την γνώση και συμμετοχή της κοινωνίας. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται έξαρση της παραπληροφόρησης και του λαϊκισμού που αποπροσανατολίζει την κοινωνία, ειδικά σε τοπικό επίπεδο, προσφέροντας εντέλει ανοχή σε μειοψηφικές μεν, αλλά ορισμένες φορές ακραίες, αντιδράσεις ενάντια σε κάθε παραγωγική επένδυση που πάει να γίνει στη χώρα, περιλαμβανομένων αιολικών πάρκων. Ειδικά στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διακινούνται αισχρά ψεύδη και ανυπόστατα "επιχειρήματα" ενάντια των αιολικών πάρκων, με πιο πρόσφατο αυτό που σχετίζει την εκδήλωση πυρκαγιών με την εγκατάσταση ανεμογεννητριών. Υπάρχει λοιπόν ευθύνη ορθής και αναλυτικής ενημέρωσης όλων. Η ευθύνη της έγκυρης ενημέρωσης βαρύνει πρωτίστως την Πολιτεία, που διαθέτει τα

εργαλεία, την αντικειμενικότητα και την ανεξαρτησία για αυτό και η οποία οφείλει να ηγείται των πολιτικών που σχετίζονται με την ενεργειακή μετάβαση. Όλα τα παραπάνω είναι ζωτικής σημασίας για το ενεργειακό μέλλον της χώρας και την μελλοντική της θέση στην Ευρώπη και τίποτα από αυτά δεν είναι εύκολο ή αυτονόητο. Απαιτείται μια ενεργειακή επανάσταση προκειμένου να πετύχουμε τους στόχους. Οι πολιτικές ηγεσίες και γενικότερα οι φορείς της Πολιτείας, πρέπει με σθένος και συνέπεια να υποστηρίξουν τις ορθές πολιτικές ακούγοντας την φωνή του επιστημονικού κόσμου και της αγοράς και μένοντας μακριά από τις δυνάμεις του λαϊκισμού της ευκολίας και της ήσσονος προσπάθειας.

[1] <https://www.iene.gr/articlefiles/deltio%20energeiakis%20analysis%20no365.pdf>